

Formulár na zverejňovanie informácií o HABILITAČNOM konaní podľa §76 Zákona 131/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov

1. Dátum doručenia žiadosti o habilitačné konanie:	16.6.2021
2. Údaje z profesijného životopisu uchádzača habilitačného konania v rozsahu	
a) Meno, priezvisko, rodné priezvisko:	Karol Morvay
b) Akademické tituly, vedecko-pedagogické tituly, umelecko-pedagogické tituly, vedecké hodnosti:	Ing., PhD.
c) Rok narodenia:	1973
d) Údaje o vysokoškolskom vzdelaní, ďalšom akademickom raste a absolvovanom ďalšom vzdelávaní:	Vysokoškolské vzdelanie: 1997 – 2000 3.stupeň VŠ (PhD.) Ekonomická univerzita v Bratislave, Národohospodárska fakulta. Študijný odbor: Ekonomická teória 1992 – 1997 2.stupeň VŠ (Ing.) Ekonomická univerzita v Bratislave, Národohospodárska fakulta. Špecializácia: Hospodárska politika Ďalšie vzdelávanie: 1994 – 1997 Učiteľstvo odborných ekonomických predmetov Ekonomická univerzita v Bratislave, Národohospodárska fakulta
e) Údaje o priebehu zamestnaní a priebehu pedagogickej činnosti (rok, pracovisko, pozícia):	Priebeh zamestnaní: 1997 – 2000 interný doktorand Katedra hospodárskej politiky, Národohospodárska fakulta, Ekonomická univerzita v Bratislave 2001 - dodnes vysokoškolský učiteľ vo funkcii odborný asistent, od 1.3.2021 vo funkcii docent Katedra hospodárskej politiky, Národohospodárska fakulta, Ekonomická univerzita v Bratislave (v období 2008 – 2011 Ústav ekonómie a manažmentu EUBA). V období 2015 – 2020 vedúci katedry, v r. 2007 prodekan pre vedu, výskum a doktorandské štúdium NHF EUBA. Od 2016 šéfredaktor fakultného časopisu Monitor hospodárskej politiky. Odvetvie hospodárstva: Vzdelávanie

	<p>1996 – dodnes výskumný, neskôr vedecký pracovník Ekonomický ústav SAV, Šancová 56, Bratislava Odvetvie hospodárstva: Vedecký výskum a vývoj (čiasočný pracovný úvazok)</p> <p>Pracovné skúsenosti mimo zamestnaneckého pomeru: 2000 – 2010 Analytik v občianskom združení M.E.S.A. 10 2005 – 2014 Analytik v občianskom združení Health Policy Institute 2011-2012 Poradca Predsedníčky vlády SR 2003-2004 a 2009 – 2014 Člen Rady Protimonopolného úradu SR</p> <p>Priebeh pedagogickej činnosti:</p> <p>Katedra hospodárskej politiky, Národohospodárska fakulta EU v Bratislave: Makroekonomické rozhodovacie procesy, 1997 - 2002, cvičenia Konjunkturálne štúdie a rozvojové projekty, 2000-2005, cvičenia Bilančné systémy v národnom hospodárstve, 2005 - 2007, prednášky Makroekonomická analýza a prognóza, 2012 – 2016, prednášky Hospodárska politika 2012 – doteraz, prednášky Národné účty 2013 - doteraz, prednášky Seminár z makroekonomických politík, 2017 – doteraz, cvičenia Prípadové štúdie z hospodárskej politiky, 2018 – doteraz, cvičenia Seminár k záverečným prácam, 2019 – doteraz, cvičenia</p>
f) Údaje o odbornom alebo umeleckom zameraní (špecializácia):	<ul style="list-style-type: none">- Makroekonomický vývoj a hospodárska politika Slovenska a krajín strednej a východnej Európy- Štruktúrne zmeny v ekonomikách, ich vplyv na sociálno-ekonomické parametre- Súvislosti spoločenských a ekonomických zmien, obzvlášť v regióne strednej a východnej Európy
g) Údaje o publikačnej činnosti (sumár):	Príloha č. 1
h) Ohlasy na vedeckú alebo umeleckú prácu:	Príloha č. 2
i) Počet doktorandov, ktorým uchádzač je alebo bol školiteľom, s určením, koľkí z nich štúdium ku dňu vyhotovenia životopisu riadne skončili (počet doktorandov spolu / počet ukončených doktorandov):	-
3. Názov odboru habilitačného konania a inauguračného konania, v ktorom sa habilitačné konanie uskutočňuje:	národné hospodárstvo

4. Téma habilitačnej práce:	Slovenská ekonomika na ceste od nedostatku práce k nedostatku jej produktivity
5. Dátum, od ktorého je habilitačné konanie prerušené, a lehota, v ktorej majú byť odstránené nedostatky žiadosti:	
6. Oponenti habilitačnej práce: a) meno a priezvisko b) akademický titul c) vedecko-pedagogický titul d) umelecko-pedagogický titul e) pracovisko f) zamestnanec vysokej školy, na ktorej sa habilitácia uskutočňuje	Milan Žák Ing. CSc. prof. Vysoká škola ekonomie a managementu, Praha ÁNO ☐ NIE ☒
a) meno a priezvisko b) akademický titul c) vedecko-pedagogický titul d) umelecko-pedagogický titul e) pracovisko f) zamestnanec vysokej školy, na ktorej sa habilitácia uskutočňuje	Eva Rievajová Ing. PhD. prof. Národohospodárska fakulta Ekonomickej univerzity v Bratislave ÁNO ☒ NIE ☐
a) meno a priezvisko b) akademický titul c) vedecko-pedagogický titul d) umelecko-pedagogický titul e) pracovisko f) zamestnanec vysokej školy, na ktorej sa habilitácia uskutočňuje	Marta Orviská Ing. PhD. prof. Ekonomická fakulta Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici ÁNO ☐ NIE ☒
Členovia habilitačnej komisie: a) meno a priezvisko b) akademický titul c) vedecko-pedagogický titul d) umelecko-pedagogický titul e) pracovisko f) zamestnanec vysokej školy, na ktorej sa habilitácia uskutočňuje	Juraj Sipko Ing. PhD. MBA prof. Ekonomický ústav SAV v Bratislave ÁNO ☐ NIE ☒
a) meno a priezvisko b) akademický titul c) vedecko-pedagogický titul d) umelecko-pedagogický titul e) pracovisko f) zamestnanec vysokej školy, na ktorej sa habilitácia uskutočňuje	Ján Lisý Ing. PhD. prof., emeritný profesor Národohospodárska fakulta Ekonomickej univerzity v Bratislave ÁNO ☒ NIE ☐

<p>a) meno a priezvisko b) akademický titul c) vedecko-pedagogický titul d) umelecko-pedagogický titul e) pracovisko f) zamestnanec vysokej školy, na ktorej sa habilitácia uskutočňuje</p>	<p>Christiana Kliková Ing. CSc. prof. Vysoká škola PRIGO, Havířov ÁNO ☐ NIE ☒</p>
<p>7. Návrh habilitačnej komisie s odporúčaním udeliť alebo neudeliť uchádzačovi titul docent v odbore habilitačného konania a inauguračného konania spolu s oponentskými posudkami:</p>	<p>NÁVRH UDELIŤ ☒ NÁVRH NEUDELIŤ ☐ oponentské posudky – Príloha č. 3</p>
<p>8. Rozhodnutie príslušnej vedeckej rady, vrátane jeho odôvodnenia, ak sa vypracúva, a lehota na prípadne opätovné predloženie žiadosti podľa § 2 ods. 2 vyhlášky č. 246/2019 Z. z. (Ak uchádzač podľa rozhodnutia vedeckej rady podmienky nespĺňa, vedecká rada titul docent neudelí a jej predseda písomne oznámi toto rozhodnutie s odôvodnením uchádzačovi do 30 dní od rozhodnutia príslušnej vedeckej rady. Lehotu na opätovné predloženie žiadostí o získanie titulu docent určuje rokovací poriadok vedeckej rady):</p>	<p>SCHVÁLENIE NÁVRHU ☒ NESCHVÁLENIE NÁVRHU ☐ Odôvodnenie: Lehota na opätovné predloženie:</p>
<p>9. Prezenčná listina zo zasadnutia vedeckej rady, ktorá o žiadosti rozhodovala</p>	<p>Príloha č. 4</p>
<p>10. Dátum a dôvod skončenia habilitačného konania:</p>	
<p>11. Ďalšie údaje o priebehu habilitačného konania:</p>	<p>Vedecká rada NHF EU v Bratislave na svojom zasadnutí dňa 23.9.2021 rozhodla udeliť titul docent Ing. Karolovi Morvayovi, PhD.</p>

Príloha č. 1

Údaje o publikačnej činnosti

Kategórie publikačnej činnosti	Počet
Vysokoškolské učebnice (počet/AH) ACA, ACB	ACB01; ACB02, ACB03, ACB04 (3,4AH) ACB05 (3,4AH) ACB06 (0,743AH)
Skriptá a učebné texty (počet/AH) BCI	splnené substitúcia kategóriou ACB05 BCI01
Vedecké monografie (počet/AH) AAA, AAB	AAB01; AAB02; AAB03; AAB04 – 2,8 AH AAB05 – 6,55 AH
Kapitoly vo vedeckých monografiách vydané v zahraničných vydavateľstvách ABC	-
Štúdie v časopisoch a zborníkoch charakteru vedeckej monografie vydané v zahraničných vydavateľstvách ABA	-
Vedecké práce v domácich a zahraničných karentovaných časopisoch ADC, ADD	ADC – 1 ADD – 30
Vedecké práce v domácich a zahraničných časopisoch registrovaných v databázach Web of Science alebo SCOPUS ADM, ADN	ADM – 1
Vedecké práce a iné knižné publikácie ABD, ABB, ACC, ACD, ADE, ADF, AEC, AED	ABD – 3 ABB – 1 ADF – 33 AED – 11
Odborné práce a iné knižné publikácie BAA, BAB, BBA, BBB, BCB, BCK, BDA, BDB, BDC, BDD, BDE, BDF, BDM, BDN, BEE, BEF, EAI, EAJ, EDI, EDJ, GHG	BAB – 5 BDF – 4 EAI – 2 GHG – 13
Príspevky publikované v zborníkoch (spolu)	11
- zahraničné konferencie AFA, AFC	AFA – 2 AFC – 3
- domáce konferencie AFB, AFD	AFB – 2 AFD – 4

Príloha č. 2

Ohlasy na vedeckú alebo umeleckú prácu

Citácie a ohlasy (spolu)	95
Citácie v domácich a zahraničných publikáciách registrovaných v citačných indexoch Web of Science a v databáze SCOPUS kódy: 1, 2	kód 1 – 21 kód 2 – 16
Citácie v domácich a zahraničných publikáciách neregistrovaných v citačných indexoch Kódy: 3, 4	kód 3 – 13 kód 4 – 40
Recenzie v domácich a zahraničných publikáciách kódy: 5, 6	kód 6 – 5

Príloha č. 3

Oponentské posudky:

Oponentský posudok na habilitačnú prácu

Autor: Ing. Karol Morvay, PhD.

Názov: Slovenská ekonomika na ceste od nedostatku práce k nedostatku jej produktivity

Typ práce: Habilitačná práca

Oponent: prof. Ing. Eva Rievajová, PhD.

Aktuálnosť témy

Téma habilitačnej práce je jednou z kľúčových tém súčasnosti ako i predchádzajúcich období na úrovni národnej ale aj globálnej. Obhajovaná habilitačná práca, jej téma i obsah, je v podmienkach SR mimoriadne živá, zameraná na aktuálnu problematiku, v súvislosti so súčasným obdobím vývoja ekonomiky i ďalších aspektov v spoločnosti, vyvolaných v nedávnej dobe nastúpenou globálnou pandémiou Covid-19. Autor však poňal problematiku zo širšieho časového hľadiska. Ako sám výstižne naznačil v úvode publikácie: *„Nejde tu o typickú analýzu trhu práce Skôr ide o analýzu súvislostí medzi zmenami vo vývoji ekonomiky a zmenami v zamestnanosti a príjmoch. Úlohou je preukázať, ako sa menia vzťahy medzi výkonom ekonomiky, zamestnanosťou a príjmami (v trojuholníku v schéme 1) a vyvodiť z toho možné implikácie pre hospodársku politiku“*. Takto vytýčeného zámeru sa autor držal, čo čitateľne znázornil aj v schéme uvedenej na str. 8.

Ciele a štruktúra práce

Cieľom habilitačnej práce je vedecká analýza súvislosti medzi zmenami vo vývoji ekonomiky a zmenami v zamestnanosti a príjmoch. Preukázať a zdôvodniť zmenu vzťahov medzi výkonom ekonomiky, zamestnanosťou a príjmami a vyvodenie implikácií pre hospodársku politiku. Cieľu habilitačnej práce je vhodne prispôsobená štruktúra, metodológia i použité metódy. Za účelom naplnenia cieľa je práca členená na 3 hlavné kapitoly štruktúrované do podkapitol s vyústením do záverov a odporúčaní pre tvorbu

politik.

Východisko habilitačnej práce predstavuje 1. kapitola „Postsocialistická premena ekonomiky a zamestnanosť“, v ktorej sa autor venuje analýze vybraných javov za účelom potvrdenia štyroch uvádzaných predpokladov. V kontexte tejto kapitoly autor vhodne upozorňuje na porovnanie vývoja vybavenosti pracovníkov kapitálom v podmienkach SR s vybranými krajinami EÚ. Súčasťou je zaujímavý výskum, do akej miery bolo zblížovanie výkonnosti ekonomiky s najvyspelejšími krajinami sprevádzané zblížením parametrov zamestnanosti a zblížením mzdových úrovní. Na procesy charakterizované a rozobrané v tejto časti nadväzuje indentifikáciou zmien v zamestnanosti, mzdách a produktivite v ďalších častiach publikácie.

V 2. kapitole sa autor zamerá na dve výrazne odlišné rastové fázy, cenné je doplnenie tejto kapitoly o štyri prípady reakcií zamestnanosti a príjmov na výkyvy v ekonomike. V rámci tejto časti považujem tiež za hodnotné odbornou literatúrou podložené konštatovanie autora zamerané na problematiku mzdovej kvóty a faktory vplyvu na túto kategóriu v krajinách SVE. V celej tejto kapitole, pre zvýraznenie obsahu a dôležitosti, autor využil veľmi vhodné názorné grafické vyjadrenia.

Cieľom 3. kapitoly: „Zamestnanosť, mzdy a produktivita - v pozícii ťahúňov rastu slovenskej ekonomiky a v pozícii jeho limitujúcich faktorov“ je zdôvodňovanie, analýza príčin a hľadanie dôsledkov zásadných zmien skúmaných veličín. V rámci tejto kapitoly autor identifikuje faktory, ktoré oslabili rast produktivity práce, zaoberá sa mierou investovania SR v pomere k EÚ, Rakúsku a Nemecku, odvetvovým aspektom ekonomiky, priemernými nákladmi práce, ako i ďalšími významnými faktormi vplyvu.

Záverečná časť habilitačnej práce, ktorej obsah vyplýva z uskutočnených analýz a hodnotení z predchádzajúcich kapitol, je zameraná na závery a odporúčania autora pre tvorbu politik v kontexte trojuholníka rast hospodárstva – zmeny zamestnanosti - formovanie príjmov, v rámci naznačených časových fáz. Obohatením je tu prezentovaný názor autora na vývoj skúmaných procesov poznačený súčasným obdobím pandémie.

Poznatková báza

Pri vytvorení autorského diela bolo evidentne aplikovaných množstvo odborných vedeckých zdrojov z domácej i zahraničnej knižnej a elektronickej vedeckej literatúry,

ale i z viacerých vlastných vedeckých prác samotného autora. Využitie štúdié sú vysoko hodnotné a uvedené vytvorilo vhodnú poznatkovú bázu pre realizáciu výskumu v predmetnej oblasti.

Vedecký prínos a originalita práce

Dielo pôsobí vo svojom celku ako kvalifikovane spracovaný materiál, vhodne štruktúrovaný, jednotlivé kapitoly na seba nadväzujú a vzájomne sa dopĺňajú. Autor monografie je fundovaný známy ekonóm – výskumník a pedagóg, čo je evidentné i z kvality posudzovanej práce. Výsledky výskumu podnetne prispievajú k posunu skúmania a poznania v uvedenej oblasti, autor vhodne aplikoval vedecké poznatky do predmetnej oblasti skúmania. Preukázal schopnosť samostatnej vedeckej práce, vhodne prezentoval aj vlastné názory a závery na očakávaný vývoj v danej oblasti, čo považujem v súčasnom období tiež za pridanú hodnotu celej publikácie. Práca je využiteľná ako pre ďalší rozvoj vedeckej práce v skúmanej oblasti, tak i v spoločenskej praxi a pre účely pedagogického procesu.

Námety k rozprave v procese obhajoby

1. Na stranách 50-51 autor prezentuje prehľad príčin nízkej alebo klesajúcej mzdovej kvóty, na základe rešeršu literatúry. Sú tieto, v zahraničnej literatúre identifikované faktory nízkej alebo klesajúcej mzdovej kvóty, relevantné pre vysvetlenie dlhodobého nízkej mzdovej kvóty na Slovensku v minulosti? A dá sa pomocou nich vysvetliť aj zmena tendencie smerom k vyššej mzdovej kvóte v posledných rokoch?

2. Autor pri kvantifikáciách produktivity výrazne preferuje jej vyjadrenie ako „pridanú hodnotu na pracovníka“. K dispozícii je aj iné vyjadrenie produktivity práce, pri ktorom zisťujeme mierne odlišné tendencie. Navrhujem, aby autor vysvetlil, v čom by sa jeho hodnotenie zmenilo, keby zahrnul modifikované výpočty produktivity práce (napr. prepočet na odpracované hodiny, produktivitu z produkcie namiesto pridanej hodnoty a pod.). V čom je výhoda/nevýhoda jednotlivých spôsobov vyjadrovania produktivity a v čom sa odlišuje interpretácia výsledkov za ekonomiku SR?

Záverečné odporúčanie

Habilitačnú prácu svojou aktuálnosťou, cieľmi, štruktúrou, závermi považujem za originálny vklad autora do výskumu danej problematiky. Posudzovaná práca predstavuje kvalitný analytický a hodnotiaci pohľad na skúmanú problematiku. Autor spracovanou habilitačnou prácou preukázal schopnosť kvalifikovane vedecky pracovať.

V súlade uvedeným konštatujem, že habilitačná práca je na veľmi dobrej odbornej úrovni a spĺňa všetky požadované náležitosti. **Odporúčam habilitačnú prácu obhajovať pred Vedeckou radou NHF EU v Bratislave a po úspešnej obhajobe udeliť Ing. Karolovi Morvayovi, PhD. vedecko-pedagogický titul docent.**

V Bratislave 8. 7. 2021

prof. Ing. Eva Rievajová, PhD.
oponentka

Posudek oponenta habilitačního spisu

Karol Morvay:

Slovenská ekonomika na ceste od nedostatku práce k nedostatku jej produktivity

Text Karola Morvaye, který mně byl předán jako oponentovi v habilitačním řízení, jsem již posuzoval pro nakladatelství jako posudek na vědeckou monografii. Zatímco pro nakladatelství šlo o posudek doporučující, posudek, ve kterém jsem vyjádřil přesvědčení, že předkládaná práce je vhodná k publikování, oponentní posudek by měl, alespoň podle mého názoru, mít charakter nejen diskuzní, polemický, ale i inspirativní.

Začněme od začátku. V posudku pro nakladatelství jsem uvedl (cituji):

Již v úvodu mého doporučení mohu konstatovat, že text Karola Morvaye, předložený jako vědecká monografie, tou monografií bezpochyby je. Autorovi se podařilo nejen nalézt téma, které je vysoce aktuální (a to nejen na Slovensku), ale na základě ne vždy snadno získatelných dat, a brilantní znalosti ekonomické teorie vytvořit dílo, které se vyznačuje všemi atributy vědecké práce. Moje doporučení k vydání bude tedy veskrze kladné.

Doporučující posudek se od posudku, řekněme pro habilitační řízení (které jak doufám bude následovat), liší tím, že by měl nakladatele přesvědčit, že vydání je vhodné, neli přímo nezbytné. Proto se v dalším posuzování zaměřím spíše na pozitiva, která text přináší, a některé drobné připomínky si ponechám, budu-li přizván, k dalšímu osudu již vydané publikace.

Nicméně na prvním místě musím zmínit jednu zásadní připomínku, a to chybějící zdroj u klíčového schématu s názvem „Trojuholník javov a vztahov medzi nimi, ktoré sú predmetom záujmu v tejto publikácii“. Toto, řekněme inovativní schéma, které je základním stavebním kamenem dalšího, velmi sofistikovaného výkladu by nemělo bez zdroje být publikováno.

Co se mi textu líbí? Je to především určitá renesance pojmu „nedostatku“, který naše generace měla spojen s Jánošem Kornajem a jeho teorií nedostatku. Vyplývá mi z toho, že už název monografie vzbuzuje zvědavost, která je vzhledem k dalšímu textu zcela na místě. Práce má logickou strukturu, závažné a aktuální téma, je vybavena dostatečným počtem grafů u kterých autor vhodně rozlišuje ty, jež jsou součástí textu a ty jež patří do příloh, vychází z reprezentativního seznamu literatury a přináší nejen nové vědecké poznatky, ale i národohospodářská doporučení. V textu mě zaujala, nejen celá řada přístupů (třeba srovnání zemí VO, ale i rozpracování některých pojmů (například - práh růstu nezaměstnanosti).

Zde končí citace posudku pro nakladatelství. V dalším textu se zaměřím jednak na splnění požadavků vyjádřených ve jmenovacím dopise a dále spíše na kritické výhrady, zejména s ohledem na formulaci otázek pro obhajobu. K požadavkům na hodnocení — o aktuálnosti tématu

habilitačního lze jen těžko pochybovat. Vývoj dílčího sektoru ekonomiky z pohledu makroekonomického analytika je bezesporu velmi přínosný pro pochopení ekonomického vývoje, ale nejen to. Využití standardních vědeckých postupů v analýze a přínos v aplikaci „trojúhelníku jevů a vztahů“ svědčí jednoznačně o zvládnutí teoretických východisek řešené problematiky. Totéž se týká i aplikace vědeckých poznatků, schopnosti samostatné vědecké práce i prezentace vlastních výsledků výzkumu — což jsem ostatně už shrnul výše.

V kritické části se zaměřím na otázky, které spíše otvírají prostor jak pro diskuzi, tak i pro další výzkum v dané oblasti. Jde o následující témata: Očekávání a zpoždění, přímé zahraniční investice, teorie a praxe konvergence, adaptabilita pracovní síly, účinnost hospodářské politiky. Očekávání v ekonomické teorii hrají důležitou roli, ať již jde o očekávání adaptivní, nebo racionální. Je, jak se tato očekávání projevují v hospodářské politice SR právě v souvislosti s vývojem na trhu práce a jak se mohou tato očekávání promítat do reakcí hospodářské politiky na vznikající problémy — vztah mezi latentní a signifikantní potřebou zásahu do spontánního vývoje. Z těchto vztahů a skutečností pak vyplývají zpoždění v hospodářské politice (text str. 31). Otázka zní:

- Jsou zpoždění projevující se na trhu práce odhadnutelná a měřitelná?

Dalším důležitým faktorem působícím na vývoj ekonomiky ve spisu zmiňované, jsou přímé zahraniční investice (např. text str.29). Z hlediska tvůrců hospodářské politiky jde pak o přímou podporu, nebo regulaci podmínek přílivu těchto investic. V současné době se zdá být tento nástroj „vyčerpán“. Je to opravdu tak, že snaha o příliv PZI narazila na své možnosti a podpora PZI, jako nástroj HP své možnosti zcela vyčerpala? Otázka zní:

- Jaká je současnost a zejména budoucnost nástroje „podpora PZI“?

Konvergence je proces, konvergence je i přáním méně výkonných, jejich snahou, cílem i politikou. Z hlediska hospodářské politiky jde jen o část procesu přizpůsobování, který má základ v obecné teorii konvergence, spočívající ve sblížení na úrovni celé společnosti. Možnost, do jaké míry je možno tento proces, či spíše tyto procesy ovlivňovat, směřuje k další otázce, která zní:

- Má ekonomická konvergence svá pravidla a politiku? Pokud ano, jaké existují limity pro tuto hospodářskou politiku?

Posledním tématem, který bych rád ve svém posudku rozvinul, je adaptabilita slovenské pracovní síly a vliv vzdělávání na její proměny. Obecně platí, že lidský kapitál, jehož význam podtrhl zejména „nobelista“ G. S. Becker tvrzením, že lidský kapitál je kapitálem 21. století, je charakterizován, zjednodušeně, adaptabilitou a mobilitou. Měla by to být právě adaptabilita, která by ve slovenských podmínkách, mohla dominovat nad mobilitou. V této souvislosti nerozumím faktu, že mezi odvětví „s úbytkom podielu“ (str. 16, graf 1.3.) mezi roky 1995 — 2018 je uvedena věda a výzkum, což přímo protirečí podmínkám, za nichž existuje reálná možnost zvyšování adaptability pracovní síly. Což mě vede k formulování předposlední otázky k obhajobě tohoto habilitačního spisu:

- Jak současný slovenský systém vzdelávání, vědy a výzkumu ovlivňuje adaptabilitu budoucí pracovní síly, jaké jsou jeho přednosti, limity a problémy?

Na samotný závěr jsem si ponechal následující úvahu. Současný vývoj praktické hospodářské politiky na makroúrovni se jednoznačně přiklání k řešením, které jsou vysvětlitelná, či spíše pochopitelná, v rámci veřejných financí a „klasická“ hospodářská politika minulého století mizí. Nestálo by zato přehodnotit teoretická východiska ve smyslu dvou základních kategorií — přerozdělování a regulace?

Závěr:

Předložený habilitační spis doporučuji k obhajobě před Vědeckou radou Národohospodářské fakulty Ekonomické university v Bratislavě.

V Praze 28. července 2021

Prof. Ing. Milan Žák CSc.

prof. Ing. Marta Orviská, PhD.

Ekonomická fakulta UMB, Banská Bystrica, Tajovského 10, 975 90 Banská Bystrica

OPONENTSKÝ POSUDOK NA HABILITAČNÚ PRÁCU

Autor: Ing. Karol Morvay, PhD.

Názov práce: **Slovenská ekonomika na ceste od nedostatku práce k nedostatku jej produktivity**

Odbor habilitačného konania a inauguračného konania: národné hospodárstvo

Na základe vymenovania za oponentku habilitačnej práce Ing. Karola Morvaya, PhD pre odbor habilitačného konania a inauguračného konania *národné hospodárstvo* predkladám spracovaný oponentský posudok.

Predložená habilitačná práca, ktorá je vedeckou monografiou na uvedenú tému, publikovaná v roku 2020 prezentuje reakciu habilitanta na aktuálnu problematiku trhu práce so zameraním na analýzu súvislostí medzi zmenami vo vývoji ekonomiky a zmenami v zamestnanosti a príjmoch v troch hlavných kapitolách s vysvetľujúcim úvodným slovom a záverečnými odporúčaniami pre tvorcov politik. Vo svojej logickej štruktúre vychádza zo štandardnej štruktúry kvalifikačnej práce. Vysvetlenie o „nezaťažnosti náročnejším matematicko-štatistickým aparátom“ je tiež netradičné a odvážne vzhľadom na súčasné trendy v ekonomickom výskume a prezentácii jeho výsledkov, ale plne akceptovateľné s ohľadom na vedecky originálne a zaujímavé spracovanie témy i zistenia, ktoré komplementárne prispievajú k pochopeniu komplexnosti problematiky trhu práce aj so svojim návratom k niektorým významným témam ekonomickej teórie, akou je napríklad otázka vlastníctva.

Je možné konštatovať, že aj napriek niektorým diskutabilným vyjadreniam, habilitačná práca prezentuje adekvátnu úroveň teoretického spracovania odbornej domácej i zahraničnej literatúry a použitých databáz a prináša ucelený pohľad autora s originálnym vkladom do skúmania problematiky dynamiky vzťahov medzi výkonom ekonomiky, zamestnanosťou a príjmami s následnými implikáciami pre hospodársku politiku. Použité metódy a analýzy vybraných ukazovateľov, vychádzajúca z metodiky národného účtovníctva a analyzujúca sekundárne údaje národných i nadnárodných oficiálnych štatistických databáz považujem za vhodné. Predstavujú originálnu alternatívnu formu analýzy predmetnej problematiky trhu práce s komplementárnym príspevkom k rozvoju jej vedeckého skúmania.

Skúmanie vývojových tendencií „postsocialistickej transformácie ekonomiky a zamestnanosti“ (s. 9) začína stanovením úloh v súvislosti s predpokladmi o súčasnom odlišnom (perspektívnejšom) charaktere zamestnanosti, o zlepšenej kapitálovej vybavenosti práce, o pestrejšom obraze odvetvovej štruktúry zamestnanosti i súlade medzi reálnou konvergenciou ekonomík a konvergenciou miezd z dlhodobého hľadiska, ktoré autor následne vysvetľuje cez veľké množstvo grafov. Vysvetlenie teoretických súvislostí a používanej terminológie (napríklad rozdiel medzi zahraničným a medzinárodným vlastníkom podnikov) sa javí niekedy ako latentné. Je to možné vnímať ako prístup autora habilitačnej práce k problematike, ktorý stručne pomenuje problém so znalosťou veci, čo očakáva aj od čitateľa a jeho pozornosť je zameraná viac na vysvetlenie dôsledkov s následnými možnými politickými implikáciami. Zaujímavá je diskusia konvergence výkonnosti ekonomík a konvergence, resp. vzdľaľovania niektorých ukazovateľov zamestnanosti a miezd. Pozitívne hodnotím politicko-ekonomický prístup k analýze, ktorý je čitateľný a deklaruje to aj používanie pojmov napr. „postsocialistický“. Je možné považovať tento prístup za vhodné doplnenie súčasného výskumu.

V druhej kapitole autor skúma súvislosti medzi zamestnanosťou, príjmami a produktivitou vo výrazne odlišných fázach vývoja ekonomiky. V úvode tejto časti predloženej práce je definované obdobie dvoch dominantných rastových fáz – 1. fáza 2001-2008 a 2. fáza 2013-2019. Otázne je vákuum medzi týmito dvoma obdobiami. Zaujímavé sú ponúknuté prípadové štúdie. Neštandardné tzv. rámčeky, ale i poznámky pod čiarou a odvolávky rozširujú teoretický výklad pre pochopenie analýzy. Otázky inštitucionálneho vákua, alebo vplyvu technologických šokov a nadnárodných spoločností sú legitímne a inšpirujúce pre ďalší výskum, napr. do akej miery robotizácia a AI môžu ovplyvniť trh práce v krátkodobom, ale aj dlhodobom období a ako by mali byť nastavené politiky tak, aby podporovali rast blahobytu? Rovnako je otázny odlišný vývoj prírastkov pridanej hodnoty v krajinách V4.

Zaujímavý je aj diskutovaný odlišný vývoj funkčnej štruktúry príjmov v súvislosti s vývojom mzdovej kvóty v porovnaní s ostatnými krajinami, ktorým autor logicky a plynule prechádza do 3. časti práce. Práve 3. kapitola je venovaná analýze príčin, faktorov, ale aj skúmaniu dôsledkov vývoja. Skúmanie miery investovania a produktivity práce prináša zaujímavé zistenia. Autor si uvedomuje odvetvovú diferenciáciu produktivity práce, uvedenie konkrétnych príkladov odvetví v tejto oblasti by som považovala za vhodné. Otvorenou ostáva otázka regionálnych disparít v krajinách EU a regionálnych rozdielov v produktivite práce (kvantifikovaných napr. podľa Eurostatu a NUTS 2). Zistenie o tom, že pre segmenty menších podnikov je charakteristická výrazne nižšia, resp. klesajúca produktivita by si zaslúžilo diskusiu napr. aj o IT firmách.

Veľmi pozitívne hodnotím zameranie analýzy na otázku vlastníctva s následnou diskusiou niektorých otázok, ktorú považujem za kľúčovú z mnohých aspektov. Rozdiel medzi zahraničným a medzinárodným vlastníkom by mohol byť viac vyšpecifikovaný.

Po formálnej stránke nemám zásadné výhrady. V tabuľke 1. 1. na str. 11 sú uvedené chybné údaje, avšak z predchádzajúceho textu je zrejmé, že ide o tisíce, nie jednotky.

Habilitant používa primerane náročný, ale zrozumiteľný štýl vyjadrovania svojich názorov, ktoré sú jasne čitateľné. Považujem za prejav odbornej, profesionálnej a pedagogickej kvality habilitanta schopnosť prezentovať zložité problémy v ich logických súvislostiach pochopiteľným štýlom.

Predložená práca je dôkazom zodpovednej a precíznej práce so zahraničnou a predovšetkým domácou odbornou literatúrou i dostupnými oficiálnymi databázami. Zvolený metodologický aparát a metodika vedeckého skúmania sú adekvátne originálnemu prístupu skúmania, ktorý si autor zvolil. Diskusia výsledkov ako i prezentácia vlastných zistení sú zaujímavé, racionálne a významné pre ďalší rozvoj vedy v tejto oblasti a výzvou pre ďalší výskum. Sú nespochybniteľným dôkazom schopností originálnej tvorivej vedeckej práce a kvality vedeckého potenciálu autora.

Na základe vyššie uvedeného konštatujem, že predložená habilitačná práca pána Ing. Karola Morvaya, PhD. po obsahovej a formálnej stránke spĺňa štandardné požiadavky, ktoré sú v zmysle vysokoškolského zákona a interných kritérií habilitačného konania na NHF Ekonomickej univerzity v Bratislave uplatňované pri tomto type kvalifikačnej práce. Po komplexnom hodnotení ju **odporúčam** k obhajobe pred Vedeckou radou Národohospodárskej fakulty EU v Bratislave a po jej úspešnej obhajobe súhlasím s udelením vedecko-pedagogického titulu „docent“ v odbore národné hospodárstvo.

V Banskej Bystrici,
3. septembra 2021

prof. Ing. Marta Orviská, PhD.

Príloha č. 4

Prezenčná lista zo zasadnutia vedeckej rady, ktorá o žiadosti rozhodovala:

Prezenčná listina zo zasadnutia Vedeckej rady Národohospodárskej fakulty Ekonomickej univerzity v Bratislave zo dňa 23.9.2021	
1. Bakeš Vladimír, Ing. PhD.	ospravedlnený
2. Čaplánová Anetta, prof. Ing. PhD.	prítomná
3. Dvořák Petr, doc. Ing. Ph.D.	prítomný
4. Dvořáček Vladimír, Ing.	ospravedlnený
5. Horvátová Eva, prof. Ing. CSc.	prítomná
6. Hudec Oto, prof. RNDr. CSc.	prítomný
7. Chovancová Božena, prof. Ing. PhD.	prítomná
8. Chytil Zdeněk, prof. Ing. CSc.	prítomný
9. Jančovičová-Bognárová Kristína, Ing. Mgr. PhD.	prítomná
10. Kotlebová Jana, doc. Ing. PhD.	prítomná
11. Kušnírová Jana, Ing. PhD.	prítomná
12. Lábaj Martin, doc. Ing., PhD.	prítomný
13. Lisý Ján, prof. Ing. PhD., emeritný profesor	prítomný
14. Makúch Jozef, doc. Ing. PhD., hosťujúci profesor	prítomný
15. Morvay Karol, Ing. PhD.	na hlasovaní o udelení vedecko-pedagogického titulu docent Ing. Karolovi Morvayovi, PhD. - neprítomný
16. Muchová Eva, prof. Ing. PhD.	prítomná
17. Novák Jaromír, Ing. PhD.	prítomný
18. Novák Marcel, Ing. PhD.	prítomný
19. Ódor Ľudovít, Mgr.	ospravedlnený
20. Ochotnický Pavol, prof. Ing. CSc.	prítomný
21. Ondruška Tomáš, Ing. PhD.	prítomný
22. Orviská Marta, prof. Ing. PhD.	prítomná
23. Pastoráková Erika, prof. Ing. PhD.	prítomná
24. Péliová Jana, doc. Ing. PhD.	prítomná
25. Pongrácz Eva, Ing. PhD.	prítomná
26. Rehák Štefan, doc. Ing. PhD.	prítomný
27. Schultzová Anna, prof. Ing. PhD.	prítomná
28. Sipko Juraj, prof. Ing. PhD., MBA	prítomný
29. Sivák Rudolf, Dr. h. c. prof. Ing. PhD.	prítomný
30. Ševčík Miroslav, doc. Ing. CSc.	prítomný
31. Šimek Milan, doc. RNDr. Ph.D.	prítomný
32. Šipikalová Silvia, doc. Ing. PhD.	prítomná
33. Žárska Elena, prof. Ing. CSc.	prítomná